

فوت المثل های پارسی

(فردالشیاهای شهابی فام)

محمدرضا غیوری، دلا پور نعمتی

غزاله غیوری

ضرب المثل های پارسی

«فمن جالمثل ماى شاباى فانم»

محمد رضا غیوری، استاد پورنعمتی، غزاله غیوری

چاپ اول ۱۳۹۵ شماری: ۳۰۰ نسخه

لیتوگرافی: آرمانسا، چاپ: عربی، صحافی: آزادہ

شایک: ۹-۰۶-۲۵۶۳-۶-۲۸-۹

تهران، خیابان انقلاب، خ لبافی نژاد، بین خ فخر رازی و خ دانشگاه، کوچه اسلامی، بن
بست دوم شماره ۶ تلفن: ۹۱۲۱۰۹۸۵۷۵ - ۰۲۶۰۰۰۴۴۰

فهرست

۹	مقدمه
۱۹	مثل چیست؟
۲۰	مثلها چند نوع‌اند؟
۲۱	مثلها از کجا می‌آیند؟
۲۳	مثل چه فایده دارد؟
۲۵	آ
۳۵	ا
۵۰	ب
۶۱	پ

۶۵ ن

۷۱ ث

۷۲ ج

۷۵ چ

۸۰ ح

۸۵ خ

۹۹ د

۱۲۰ ذ

۱۲۱ ر

۱۲۶ ز

۱۳۲ س

۱۴۵ ش

۱۵۲ ص

۱۵۵ ض

۱۵۶ ط

۱۵۸ ظ

۱۵۹ ع

۱۶۵ غ

۱۶۶ ف

۱۶۹ ق

۱۷۲ ک

۱۸۲ گ

۱۹۱ ل

۱۹۳ م

۲۰۹ ن

۲۱۹ و

۲۲۱ ه

۲۳۸ ی

مقدمه

جای ضرب المثل در زبان فارسی چیست؟

ما ایرانی ها همواره برای ایجاد ارتباط و رساندن پیام خود به دیگران، از زبان فارسی استفاده می کنیم.

به نظر ما زبان فارسی شیرین ترین و ساده ترین زبان دنیا است؛ زبانی که می توانیم با بهره گیری از انواع واژه ها، ترکیبات، اشعار، جملات قصار و... مفهوم عبارات خود را به بهترین شکل ممکن به مخاطب خود انتقال دهیم؛ اما به راستی زبان فارسی برای مردمانی که به زبانی دیگر حرف می زنند، می خواهند این زبان را فراگیرند هم، همین سادگی و شیرینی را دارد؟

برای پاسخ به این پرسش باید گفت برای کسانی که به تازگی برای آموختن زبان فارسی تلاش می کنند، این زبان بسیار جذاب و عجیب بوده و در عین سادگی، زبان سخت و پیچیده ای است. سادگی آن جهت که قواعد دستوری آسانی داشته و برای مثال وقتی که می گوییم «او آمد» «او» ممکن است زن، مرد، کودک، پیر و یا هر شخص خاصی باشد؛ قواعدی که در مورد برخی از زبان ها با قواعد متفاوت و متعددی ساخته می شود. از طرفی سادگی و پیچیدگی زبان فارسی به این خاطر بوده که با اصطلاحات، ضرب المثل ها و امثالی همراه می شود که یادگیری آنها برای همه کار ساده ای نیست.

برای نمونه وقتی جایی می شنویم و یا می خوانیم که «دروغی خله اش بوی قرمه

سبزی می دهد»، «...» می آموزم این عبارت را متوجه می شویم و بدون شک می دانیم که این عبارت در مورد کسی که به کار می رود که جرأت به خرج داده و کاری از او سر زده که احتمال درد و گرفتاری دارد در صورتی که اگر این عبارت برای اولین بار به گوش یک غیر ایرانی برسد، اقا گمان می کند که سر آن شخص بوی قرمه سبزی می دهد، تازه اگر قرمه سبزی را بشناسد!

به دلیل گستردگی غنای فرهنگی - ادبی سرزمین ایران، نمونه های فراوانی از این - دست در زبان فارسی وجود دارد که شرح و توضیح یک یک آنها کار بسیار دشواری است و همین امثال و حکم هستند که یادگستری زبان فارسی را با پیچیدگی هایی همراه می کند؛ البته این مساله تنها مختص به زبان فارسی نبوده و

به گونه‌ای در تمام زبان‌های دنیا دیده می‌شود. این گونه ضرب‌المثل‌ها ریشه در تاریخ سیاسی، اجتماعی، فرهنگ و ادبیات کشورها داشته و آینه تمام‌نمایی از اخلاق، آداب و رسوم، عادات اجتماعی و نوع رفتاری و معیشتی مردم یک منطقه را در بر می‌گیرد.

اگر بخواهیم تحلیل منطقی و درسی از ضرب‌المثل‌های فارسی داشته باشیم، می‌توانیم تمام ویژگی‌های اشاره شده را از دل این امثال و حکم بیرون کشیده و آنها را طبقه‌بندی کنیم. مثلاً داستان‌ها و حکایت‌های اخیل ایرانی با عبارت «یکی بود، یکی نبود» شروع شده و با این جمله خاتمه می‌یابد که هیچ‌گاه کلاغه به خانه‌اش نمی‌رسد.